

Kitabu cha Danieli - Nambari Mia Moja na Mbili

Matumizi Matatu ya Mjumbe: Kufunua Mienendo ya Kinabii

Jeff Pippenger

2024-02-29

Matumizi ya mara tatu ya Eliya yanalenga ujumbe, mjumbe na harakati katika kipindi cha hukumu ya utekelezaji ya Mungu, kinachoanza wakati wa sheria ya Jumapili nchini Marekani na kuendelea hadi kufungwa kwa mlango wa rehema. Hukumu ya utekelezaji huongezeka kutoka kipindi ambacho hukumu ya Mungu imechanganyika na rehema hadi wakati ambapo hukumu Zake zinamiminwa bila rehema katika mapigo saba ya mwisho.

Matumizi ya mara tatu ya mjumbe anayeandaa njia kwa Mjumbe wa Agano yanahusu ujumbe, mjumbe na harakati katika kipindi cha kumalizika kwa hukumu ya Mungu ya uchunguzi, kipindi kinachobainisha muda wa kutiwa muhuri wa laki moja na arobaini na nne. Kipindi hicho kinamalizika wakati wa Sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni nchini Marekani, ambapo ndipo hukumu za utekelezaji za Mungu zinaanza.

Yohana Mbatizaji alitengeneza njia kwa Kristo, Mjumbe wa Agano, ili kuthibitisha agano, katika utimizaji wa Danieli sura ya tisa, aya ya ishirini na saba. Kwa kufanya hivyo pia alitengeneza njia kwa Kristo kuja ghafla katika hekalu Lake na kuwatakasa wana wa Lawi, jambo alilolifanya mwanzoni na mwishoni mwa huduma Yake ya miaka mitatu na nusu. Kusafishwa kwa hekalu halisi kulikuwa ishara ya kazi Yake ya kusafisha hekalu la nafsi la wale wanaowakilishwa kama wana wa Lawi.

Kazi yake halisi ya kusafisha hekalu ilikuwa kutimia kwa unabii, na alipokamilisha kazi hiyo katika Yohana sura ya pili, aya kumi na tatu hadi ishirini na mbili, Roho Mtakatifu aliwaongoza wanafunzi kukumbuka kifungu kutoka Agano la Kale ambacho kilikuwa sehemu ya kazi yake ya kuwatakasa na kuwasafisha wanafunzi, katika utimilifu wa Malaki sura ya tatu.

Katika kifungu katika Injili ya Yohana, Kristo alibainisha kwamba hekalu la mwili Wake litakapoharibiwa, atalisimamisha tena baada ya siku tatu. Mazungumzo na Wayahudi waliokuwa wakibishana yaliongeza kwamba ujenzi upya wa hekalu halisi uliokuwa umefanywa na Herode, na uliokuwa umekamilika mwaka huo huo, ulikuwa umechukua miaka arobaini na sita. Yesu alikuwa akiwatakasa wanafunzi Wake kupitia mfano wa mojawapo ya kanuni zinazohusishwa na neno la unabii, ambalo Yesu alikuwa amelithibitisha ndani ya Neno Lake, kupitia kazi ya malaika, Roho Mtakatifu na manabii.

Alitoa mfano wa kinabii kwamba kilicho halisi kinawakilisha cha kiroho. Aliweka ufunguo wa kinabii wa nambari "arobaini na sita" kama ishara ya hekalu. "Arobaini na sita" ilikuwa idadi ya siku ambazo Musa alikuwa mlimani akipokea maagizo ya hekalu. "Arobaini na sita" ni idadi ya kromosomu zinazounda hekalu la binadamu. "Arobaini na sita" ndiyo idadi ya miaka (1798 hadi 1844) iliyotumika katika kurejesha hekalu la kiroho ambalo lilikuwa limekanyagwa na upagani, kisha upapa.

Kusafishwa kwa hekalu mara mbili kunajumuisha ishara kwamba siku tatu ni sawa na miaka arobaini na sita. Ishara hiyo inajumuisha kanuni kwamba kilicho halisi kinawakilisha kilicho kiroho. Iliwakilisha kutimizwa kwa unabii na pia utabiri wa unabii. Kusafishwa huku kwa mara mbili kunawakilisha kweli ambayo inaeleweka vibaya na darasa moja, na kufunuliwa kwa darasa jingine.

Matendo mawili ya utakaso yanabainisha kipindi ambacho kanisa la Mungu limepotoka hadi kufikia kuwa “kizazi cha wazinzi, kizazi cha nyoka wenye sumu,” kinachotafuta ishara, ilhali ishara inaelezewa kwao moja kwa moja, kwa kuwa ishara ya pekee itakayotolewa ni ishara ya kubomolewa kwa hekalu, ambalo huinuliwa tena ndani ya siku tatu.

Enyi uzao wa nyoka, mnawezaje ninyi mlio waovu kunena mema? Kwa maana kinywa hunena yale yaliyojaa moyoni. . . . Kisha baadhi ya waandishi na Mafarisayo wakajibu, wakasema, Mwalimu, tungependa kuona ishara itokayo kwako. Lakini yeye akawajibu, akawaambia, Kizazi kiovu na cha uzinzi hutafuta ishara; wala hakitapewa ishara yoyote ila ishara ya nabii Yona: Kwa maana kama Yona alivyokaa siku tatu na usiku tatu katika tumbo la nyangumi; vivyo hivyo Mwana wa Adamu atakuwa siku tatu na usiku tatu katika moyo wa nchi. Mathayo 12:34, 38-40.

Mienendo hii yote ya kinabii inaonyeshwa katika kutimia mara zote tatu kwa Mjumbe wa Agano kuja ghafla katika Hekalu Lake, kama Alivyofanya katika Yohana sura ya pili.

Na Pasaka ya Wayahudi ilikuwa karibu, naye Yesu akakwea Yerusalemu, akawakuta hekaluni wale waliokuwa wakiuza ng’ombe na kondoo na njiwa, na wabadilishaji wa fedha wakiwa wameketi; naye alipofanya mjeledi wa kamba ndogo ndogo, akawafukuza wote hekaluni, pamoja na kondoo na ng’ombe; akazimwaga fedha za wabadilishaji, akazipindua meza; akawaambia wauzao njiwa, Ondoeni vitu hivi; msiifanye nyumba ya Baba yangu kuwa nyumba ya biashara. Na wanafunzi wake wakakumbuka ya kuwa imeandikwa, Wivu wa nyumba yako umenila. Basi Wayahudi wakajibu, wakamwambia, Utatuonyesha ishara gani, kwa kuwa unafanya mambo haya? Yesu akajibu, akawaambia, Livunjeni hekalu hili, nami baada ya siku tatu nitaliinua. Basi Wayahudi wakasema, Miaka arobaini na sita hekalu hili lilikuwa likijengwa, nawe utalisimamisha tena kwa siku tatu? Lakini alikuwa akinena juu ya hekalu la mwili wake. Basi alipofufuka kutoka kwa wafu, wanafunzi wake wakakumbuka ya kuwa aliwaambia haya; nao wakaamini Maandiko, na lile neno alilolisema Yesu. Yohana 2:13-22.

Mjumbe wa Agano alipaswa kuwatakasa na pia kuwasafisha wana wa Lawi kama “fedha,” ambayo inawakilisha Neno la Mungu, na “dhahabu,” ambayo inawakilisha imani. Mjumbe wa Agano angewatakasa wanafunzi wake kwa kuongeza “imani” yao katika “neni” lake la kinabii. Neno hilo la kinabii likusudiwa kutakasa, lakini pia kusafisha. Neno lake la kinabii daima huwakilisha mtihani, na ni kupitia neno lake la kinabii ndipo wana wa Lawi husafishwa katika kipindi anapokuja ghafula hekaluni mwake.

"Ambaye pepeto lake lipo mkononi mwake, naye atasafisha kabisa uwanja wake wa kupuria, na kukusanya ngano yake ghalani.' Mathayo 3:12. Huu ulikuwa mmojawapo wa nyakati za kusafisha. Kwa maneno ya kweli, makapi yalikuwa yakitenganishwa na ngano. Kwa sababu

walikuwa na majivuno na kujiona wenye haki kupita kiasi kiasi kwamba hawakuweza kupokea maonyo, na wapenda dunia mno kiasi kwamba hawakukubali maisha ya unyenyekevu, wengi walimwacha Yesu. Wengi bado wanafanya hivyo. Nafsi zinajaribiwa leo kama vile wale wanafunzi katika sinagogi la Kapernaumu walivyojaribiwa. Wakati kweli inaletwa moyoni, wanaona kwamba maisha yao hayapatani na mapenzi ya Mungu. Wanaona haja ya mabadiliko kamili ndani yao; lakini hawako tayari kuichukua kazi ya kujikana nafsi. Kwa hiyo wanakasirika dhambi zao zinapofunuliwa. Huondoka wakiudhika, kama vile wanafunzi walivyomwacha Yesu, wakinung'unika, 'Haya ni maneno magumu; ni nani awezaye kuyasikia?'" The Desire of Ages, 392.

Zile "nafsi zilizojaribiwa" katika "sinagogi huko Kapernaumu" zilikataa kuelewa kwamba Kristo alipowaambia kwamba ni lazima wale mwili Wake na kunywa damu Yake, alikuwa akitumia mwili Wake halisi kufikisha ukweli wa kiroho. Ulikuwa uakilishi ule ule wa kinabii alioufanya kuhusu hekalu katika Yohana sura ya pili. Wakati kanuni kwamba kilicho halisi hutangulia na kuwakilisha kilicho cha kiroho ilipotambuliwa kama "neni gumu" ambalo hawakutaka "kulisikia," waligeuka na hawakumfuata tena kamwe. Hilo lilitokea katika Yohana sura ya sita, aya ya sitini na sita (666), inayowakilisha sheria ya Jumapili inayokuja karibuni, ambayo ilifananihwa na tarehe 22 Oktoba, 1844, ambayo nayo pia ilifananihwa na msalaba wa Kalvari.

Tangu wakati huo wanafunzi wake wengi walirudi nyuma, wala hawakutembea tena pamoja naye. Yohana 6:66.

Katika Yohana sura ya pili, Roho Mtakatifu alikuwa ameongoza akili za wanafunzi "kukumbuka" unabii ulioelezea wivu wa Mungu, na neno "zealous" ni neno lile lile kama "jealous" katika Kiebrania na Kigiriki.

Kwa maana wivu wa nyumba yako umenila; na shutuma za waliokushutumu zimeangukia juu yangu. Zaburi 69:9.

Ule wivu wa Mungu, ambao ndio wivu Wake, unawakilisha kipengele cha tabia ya Mungu kama Mungu mwenye wivu, ambaye wivu Wake hujidhihirisha katika kizazi cha tatu na cha nne juu ya wale wamchukiao. Katika Injili ya Yohana sura ya pili, Roho Mtakatifu aliweka wazi kwamba utakaso unaotekelezwa na Mjumbe wa Agano hutokea katika kizazi cha nne na cha mwisho, ingawa daima wapo baadhi ya watu wa kizazi cha tatu ambao bado wamesalia wakati kikombe cha kizazi cha mwisho kinapojaa. Kizazi hicho ni kizazi cha zinaa cha nyoka wenye sumu.

Musa aliwakilisha kizazi cha nne, na wakati huo Musa, kwa siku arobaini na sita, alipokea maelekezo juu ya kujenga hekalu. Katika siku hizo Musa alipokea sheria, ambayo katika amri ya pili inabainisha kwamba wivu wa Mungu hujidhihirisha katika vizazi vya tatu na vya nne.

Akamwambia Abramu, Ujue hakika ya kwamba uzao wako utakuwa mgeni katika nchi isiyo yao, nao watawatumikia; nao watawatesa miaka mia nne; na pia lile taifa, ambalo watalitumikia, nitalihukumu; na baada ya hayo watatoka na mali nyingi. Na wewe utaenda kwa baba zako kwa amani; utazikwa katika uzee mwema. Lakini katika kizazi cha nne watarudi hapa tena; maana uovu wa Waamori haujatimia bado. Mwanzo 15:13-16.

Katika kizazi cha mwisho cha Israeli wa kale, hekalu la kanisa la Kikristo, ambalo Petro aliita “nyumba ya kiroho,” liliinuliwa. Katika historia hiyo Mungu alidhihirisha wivu Wake mara mbili, alipolitakasa hekalu kwa ari Yake. Mwaka 1844 Mungu alikuwa ameliinua hekalu la kiroho la Wamileraiti, na mara nyingine tena alikuwa amewapita watu waliokuwa wateule wa zamani. Katika historia hiyo Mjumbe wa Agano alikuja ghafla tarehe 22 Oktoba 1844.

Kuonekana kwake kulikuwa kumeandaliwa kupitia huduma ya William Miller. Kadiri Waprotestanti na Wamileraiti walivyokaribia tarehe 22 Oktoba, 1844, makundi mawili yalitiwa majaribuni. Jaribio la Waprotestanti lilikuja wakati wa mwisho, katika kuwasili kwa malaika wa kwanza mwaka 1798. Baada ya ujumbe uliokusudiwa “kuwatakasa na kuwasafisha” wana wa Lawi kurasimishwa mwaka 1831, kujaribiwa kwa Waprotestanti kulianza wakati ujumbe wa malaika wa kwanza ulipopewa nguvu tarehe 11 Agosti, 1840. Tarehe 19 Aprili, 1844, Waprotestanti walishindwa jaribio hilo, na wakawa mabinti wa Babeli.

Kisha malaika wa pili akaja na imani ya Wamileraiti ikajaribiwa, na mchakato wa utakaso na usafishaji ukatimizwa. Wakati ujumbe wa malaika wa pili ulipotiliwa nguvu katika mkutano wa kambi wa Exeter kuanzia Agosti tarehe kumi na mbili hadi kumi na saba, jaribio la utengano wa Wamileraiti, kati ya wenye hekima na wapumbavu, likakamilishwa.

Tofauti kati ya wenye hekima na wapumbavu ilikuwa mafuta, ambayo yalikuwa ujumbe wa kinabii wa Kilio cha Usiku wa Manane. Malaika wa tatu alipowasili tarehe 22 Oktoba 1844, hekalu lilikuwa limejengwa (kwa muda wa miaka arobaini na sita). Wakati huo Mjumbe wa Agano alikuja ghafla katika hekalu Lake.

Kuja kwa Kristo kama Kuhani Mkuu wetu hadi Patakatifu pa Patakatifu, kwa ajili ya utakaso wa patakatifu, kama ilivyoletwa wazi katika Danieli 8:14; kuja kwa Mwana wa Adamu kwa yule Mzee wa Siku, kama ilivyoonyeshwa katika Danieli 7:13; na kuja kwa Bwana katika hekalu lake, kulikotabiriwa na Malaki, ni maelezo ya tukio lile lile; na hili pia limewakilishwa na kuja kwa bwana-arusi kwenye arusi, kama lilivyoielezwa na Kristo katika mfano wa wanawali kumi, wa Mathayo 25.

Hapo ndipo Mjumbe wa Agano akaanza kazi Yake ya kutakasa na kusafisha wafuasi wa Mileraiti, waliotambuliwa katika Malaki sura ya tatu kama wana wa Lawi.

Wengi waliotoka kumlaki Bwana Harusi kupitia jumbe za malaika wa kwanza na wa pili walikataa ule wa tatu, ujumbe wa mwisho wa kujaribu wa kutolewa kwa ulimwengu, na msimamo sawa utachukuliwa mwito wa mwisho utakapotolewa.

"Kila kipengele cha mfano huu kinapaswa kusomwa kwa makini. Sisi tunawakilishwa ama na wanawali wenye busara au na wanawali wapumbavu." Review and Herald, Oktoba 31, 1899.

Wakati ujumbe wa malaika wa kwanza ulipopewa nguvu tarehe 11 Agosti 1840, umati mkubwa ulijiunga na harakati ya Wamileraiti. Kisha mnamo Aprili 19, 1844, kundi kubwa liliacha harakati hiyo. Mnamo Oktoba 22, 1844, mtazamo wa jadi ni kwamba kulikuwa na takriban nafsi hamsini zilizoingia kwa imani katika Patakatifu pa Patakatifu. Tukidhani idadi ni takriban nafsi hamsini ambazo hapo mwanzoni zilifuata nuru ya malaika wa tatu, inamaanisha nini tunapoarifiwa

kwamba ‘wengi’ waliokuwa wamekubali ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili, ‘walikataa wa tatu, ujumbe wa mwisho wa kujaribu’?

Mjumbe wa Agano alikuja ghafula katika hekalu lake na kufungua mwanga wa patakatifu palipo mbinguni na ujumbe wa malaika wa tatu kwa wale hamsini waliofuata na kuingia katika uzoefu wa malaika wa tatu, lakini mwanzoni walitawanyika. Kukatishwa tamaa kwao wakati huo kulikuwa kukubwa kuliko kukatishwa tamaa kwa kwanza, ingawa tunaarifiwa na Dada White kwamba kukatishwa tamaa kwao hakukuwa kukubwa kama kwa wanafunzi baada ya msalaba.

Katika historia mbili zilizo sambamba, Kristo aliwafunulia waliovnjika moyo Neno lake la kinabii, na kufikia mwaka 1850, Dada White anasema kwamba alionyeshwa kuwa Bwana wakati huo alikuwa akiunyoosha tena mkono wake ili kuwakusanya watu wake.

Tarehe 23 Septemba, [1850] Bwana alionyeshwa kwamba alikuwa amenyooosha mkono wake mara ya pili ili kuwakomboo masalia ya watu wake, na kwamba jitihada lazima ziongezwe maradufu katika wakati huu wa kukusanyika. Katika wakati wa kutawanyika Israeli alipigwa na kuraruliwa; lakini sasa katika wakati wa kukusanyika Mungu atawaponya na kuwafunga watu wake. Katika wakati wa kutawanyika, jitihada zilizofanywa kueneza kweli zilikuwa na athari ndogo sana, zikatimiza kidogo sana au hakuna; bali katika wakati wa kukusanyika, wakati Mungu ameuweka mkono wake kukusanya watu wake, jitihada za kueneza kweli zitapata matokeo yaliyokusudiwa. Wote wanapaswa kuwa wamoja na wenye ari katika kazi. Niliona kuwa ni aibu kwa yeyote kurejea wakati wa kutawanyika kwa mifano ya kutuongoza sasa katika wakati wa kukusanyika; kwa maana ikiwa Mungu hatutendei sasa zaidi ya alivyotenda wakati huo, Israeli hangekusanywa kamwe. Ni muhimu vivyo hivyo kwamba kweli ichapishwe katika gazeti, kama inavyohubiriwa." Review and Herald, Novemba 1, 1850.

Msalabani, wanafunzi walikuwa wametawanywa, na katika historia hiyo, baada ya siku tatu akaanza kuwakusanya wanafunzi wake waliotawanyika. Ilikuwa takribani miaka mitatu baada ya kumalizika kwa mwaka 1844, ndipo Kristo akaanza kuikusanya kundi lake lililotawanyika. Katika historia hiyo aliwaongoza watu wake kuanza kazi ya uchapishaji na kuchapisha kibao cha pili kati ya vibao viwili vya Habakuki, ambacho kilitengenezwa mwishoni mwa mwaka 1850, na kisha kikaanza kuuzwa kupitia Review and Herald, mnamo Januari 1851.

Chati ya 1843 ilikuwa uwakilishi wa kimwili wa ujumbe ulioutakasa hekalu lililosimamishwa katika historia ya ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili. Pamoja na kuwasili kwa malaika wa tatu, Mungu alikusudia kumaliza kazi Yake na kuwapeleka watu Wake nyumbani, lakini watu Wake wakaasi kama Israeli ya kale, na Israeli ya kale na ya kisasa zikaamriwa kutangatanga jangwani. Laiti Waadventista wale waliokubali mwanzoni nuru ya malaika wa tatu wangeendelea kwa imani, wakiubeba uwakilishi wa kimwili wa ujumbe wao uliokuwa chati ya 1850, wangeweza kuleta ujio wa pili wa Yesu na kwenda nyumbani. Lakini waliandikiwa kurudia historia ya Yoshua na Kalebu, na wale wapelelezi kumi wasio waaminifu.

"Laiti Waadventista, baada ya kuvunjika moyo mkuu mwaka 1844, wangeshikilia imani yao kwa uthabiti na kuendelea kwa umoja katika uongozi wa Mungu uliokuwa ukifunguka, wakipokea ujumbe wa malaika wa tatu na kwa nguvu za Roho Mtakatifu kuutangaza

ulimwenguni, wanaliona wokovu wa Mungu; Bwana angefanya kazi kwa nguvu kupitia juhudi zao, kazi ingekuwa imekamilika, na Kristo angekuwa amekuja kabla ya wakati huu kuwapokea watu Wake kwa thawabu yao. Lakini katika kipindi cha shaka na kutokuwa na uhakika kilichofuatia kuvunjika moyo huko, waamini wengi wa Adventi walishindwa kushikilia imani yao. . . . Hivyo kazi ikazuiliwa, na dunia ikaachwa gizani. Laiti mwili wote wa Waadventista ungeungana juu ya amri za Mungu na imani ya Yesu, historia yetu ingekuwa tofauti kwa kiasi kikubwa jinsi gani!" Uinjilisti, 695.

Yohana Mbatizaji na William Miller waliutayarisha njia ili Kristo aje ghafla na kuwatakaswa watu ambao wangepoleka ujumbe wa wokovu kwa nguvu za Roho Mtakatifu kote ulimwenguni. Wanafunzi wa Kristo walitimiza jukumu lao, lakini mwanzo wa Uadventista haukufanya hivyo. Kufikia mwaka 1856 walikuwa wameanguka katika hali ya Laodikia, wakakataa nuru iliyoendelea ya "mara saba," na mwaka 1863 walianza mchakato wa kuongezeka kwa uasi hadi kufikia sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Uasi wa 1863 ulionyeshwa kwa mfano na uasi wa wapelelezi kumi. Mwisho wa miaka arobaini ya kutangatanga jangwani, Israeli ya kale ilirudishwa kwenye jaribu lilelile, hivyo ikitoa mfano wa Israeli ya kisasa kurudishwa kwenye jaribu la mwanzo.

Uasi wa wapelelezi kumi huko Kadeshi, ulirudiwa huko Kadeshi baada ya miaka arobaini. Uasi wa wapelelezi kumi uliosababisha miaka arobaini ya kutangatanga jangwani, unawakilisha uasi wa 1863, wakati Israeli wa kisasa walipojiletea kutangatanga kwao wenyewe katika jangwa la Laodikia. Mwisho wa miaka arobaini Israeli wa kale waliletwa tena Kadeshi, hivyo ikionyesha kwamba jaribu lililosafisha Uadventista wa Wamileraiti wakati wa uasi wa 1863 litarudiwa wakati Mjumbe wa Agano atakapokuja ghafla tena hekaluni Mwake.

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

Katika ushindi wa Gileadi na Bashani kulikuwa na wengi waliokumbuka matukio ambayo, takriban miaka arobaini kabla, huko Kadeshi, yalikuwa yamewahukumia Waisraeli kutangatanga jangwani kwa muda mrefu. Wakaona kwamba taarifa ya wapelelezi kuhusu Nchi ya Ahadi ilikuwa sahihi kwa mambo mengi. Miji ilikuwa imezungukwa na kuta na ilikuwa mikubwa sana, na ilikuwa imekaliwa na majitu; ikilinganishwa nao, Waebrania walionekana wadogo kama vibete tu. Lakini sasa waliweza kuona kwamba kosa la kufisha la baba zao lilikuwa kutoamini nguvu za Mungu. Hili tu ndilo lililowazuia wasiingie mara moja katika ile nchi njema.

Walipokuwa mara ya kwanza wakijiandaa kuingia Kanaani, juhudi hiyo ilikuwa na ugumu mdogo sana kuliko sasa. Mungu alikuwa ameahidi watu Wake kwamba wakitii sauti Yake angewatangulia na kuwapigania; na pia angepeleka nyigu kuwafukuza wenyeji wa nchi hiyo. Hofu za mataifa hazikuwa zimechochewa kwa ujumla, na maandalizi machache tu yalikuwa yamefanywa ili kupinga kusonga kwao mbele. Lakini sasa Bwana alipoamuru Israeli waende mbele, iliwabidi wasonge mbele dhidi ya maadui walio macho na wenye nguvu, na walipaswa kupambana na majeshi makubwa na yaliyofunzwa vyema ambayo yalikuwa yamejiandaa kupinga kusonga kwao mbele.

"Katika mapambano yao na Ogu na Sihoni, watu waliletwa kwenye jaribu lilelile ambalo baba zao walikuwa wameshindwa nalo kwa namna iliyo dhahiri sana. Lakini jaribu hilo sasa

lilikuwa kali zaidi kuliko wakati Mungu alipoamuru Waisraeli waende mbele. Vikwazo vilivyokuwa njiani kwao vilikuwa vimeongezeka sana tangu walipokataa kusonga mbele walipoagizwa kufanya hivyo kwa jina la Bwana. Ndivyo Mungu bado anavyowajaribu watu wake. Na wakishindwa kustahimili jaribu, huwarudisha tena mahali pale pale; na kwa mara ya pili jaribu huja kwa ukaribu zaidi, na huwa kali kuliko lililotangulia. Hili huendelea hadi watakapolivumilia jaribu hilo, au, ikiwa bado ni waasi, Mungu huiondoa nuru yake kutoka kwao na kuwaacha katika giza." Patriarchs and Prophets, 436, 437.